

Vzor citace: Skřejpek, M. / Bělovský, P. / Stloukalová, K. (eds.) *Cizinci, hranice, integrace v dějinách*, Praha : Auditorium 2016

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Cizinci, hranice a integrace v dějinách / Michal Skřejpek, Petr Bělovský, Kamila Stloukalová (eds.). -- Praha : Auditorium, 2016. -- 256 stran
ISBN 978-80-87284-62-9 (vázáno)

314.151-054.6 * 341.222 * 340.15 * 34(091)

- cizinci -- právní postavení
- státní hranice
- římské právo
- právní dějiny
- kolektivní monografie

34 - Právo [16]

Tato publikace vyšla v rámci projektu SVV 260248/2016 Hranice, cizinci a integrace.

autoři kapitol: kapitola 1. Prof. JUDr. Michal Skřejpek, DrSc.; kapitola 2. Doc. JUDr. Petr Bělovský, Dr.; kapitola 3. JUDr. David Falada, Ph.D.; kapitola 4. Mgr. Martin Šlosar; kapitola 5. Mgr. Veronika Štětínová; kapitola 6. Jan Ullmann; kapitola 7. JUDr. Jan Šejdl, Ph.D.; kapitola 8. Mgr. Marek Novák; kapitola 9. Mgr. Kamila Stloukalová; kapitola 10. JUDr. Marek Starý, Ph.D.; kapitola 11. Prof. JUDr. Jiří Rajmund Tretera / Doc. JUDr. IClic. Záboj Horák, LL.M., Ph.D.; kapitola 12. Adam Csukás; kapitola 13. Doc. JUDr. Vladimír Kindl; kapitola 14. Žaneta Pokorná; kapitola 15. Doc. JUDr. Radim Seltenreich.

recenzenti: Prof. JUDr. Antonín Hrdina, DrSc. (Západočeská univerzita, Plzeň); Doc. PaedDr. JCDr. Róbert Brtko, CSc. (Univerzita Komenského, Bratislava)

odborná redakce: Doc. JUDr. Petr Bělovský, Dr.
technická redakce: Mgr. Kamila Stloukalová
grafika a sazba: Auditorium
jazyková korektura: Zdeněk Tejkl

**Auditorium
Praha 2016**

www.auditorium.cz

ISBN 978-80-87284-62-9

OBSAH

Předmluva

7

ŘÍMSKÉ PRÁVO A STAROVĚK

Cizinci a hranice v antickém Římě

11

Občané a cizinci Říma:
Zákony udělující občanství a vyhánění
přistěhovalců v době římské republiky

27

Personální a teritoriální aspekty
římského občanství

42

Vliv Etrusků na utváření
římského státu a práva

53

Cizinci a nabývání vlastnictví

64

Některé historické a právní aspekty
usazování germánských kmenů
na území římské říše

74

Ager a jeho hranice
– rozdělující i spojující

88

Actio finium regundorum

104

Věkové hranice v Digestech

114

OD STŘEDOVĚKU DO 20. STOLETÍ

Imigrace šlechty do Čech ve středověku a raném novověku: Formy právní úpravy a její politické pozadí	138
Čeští a moravští migranti a jejich náboženský osud	155
Integrácia československého prvku do štruktúr Rímskokatolíckej samosprávnej cirkevnej obce v Bratislave	175
Změny věkové hranice zletilosti v letech 1919–1951: Dvě epizody o vztahu veřejného a soukromého práva v československém právním řádu	195
Domovské právo jako základ právní úpravy pobytu v českých zemích ve druhé polovině 19. století	204
Fenomén hranice v amerických právních dějinách	216
Summary	234
Prameny, edice, archivní materiály	239
Literatura	246

Předmluva

Problematika naznačená v názvu této knihy, tedy otázky spojené s hranicemi a cizinci, patří v současné době mezi ty nejvíce diskutované. Na oba uvedené problémy lze nahlížet a zkoumat je z mnoha stran i různých úhlů pohledu. Často jsou předmětem filozofických úvah a rozboru platné právní úpravy, jsou traktovány z hlediska jejich odrazu v ekonomice, nebo jsou předmětem studia politologie či sociální antropologie. Studie pojaté z hlediska výše uvedených oborů se nevyhýbají (a ani nemohou) odkazům na historii nebo právním aspektům těchto otázek. Vždyť s obdobnými situacemi se lidé museli vyrovnávat také v dřívějších dobách a nemůže proto překvapit, že tyto otázky našly svůj odraz také v tehdejších právních pravidlech a normách. Nicméně specifický odborný právněhistorický pohled na ně dosud chyběl.

Tato kniha, která vznikla společným úsilím členů katedry právních dějin Právnické fakulty Univerzity Karlovy – pedagogů i studentů, je tedy zaměřena na právní postavení cizinců, stejně jako na právní úpravu hranic v různých historických epochách. Autoři jednotlivých kapitol se pokusili z pohledu právní historie zachytit způsoby řešení obou zkoumaných otázek i proměny, jakými procházely od dob antického Říma až po doby nedávno minulé. Věnovali se jejich různým aspektům i odlišným pohledům, které přinesly dřívější právní úpravy. Snad ani není třeba zvláště zdůrazňovat, že se v obou případech jedná o problémy více než komplikované, které navíc nelze zkoumat izolovaně. Nejenže spolu úzce navzájem souvisí, ale má-li být vytvořen jejich nezkrácený a pokud možno tedy také pravdivý obraz, musí se na ně pohlížet v plném kontextu konkrétní doby.

Oba pojmy jsou totiž navíc již svou podstatou velmi relativní a jejich chápání, význam i obsah zároveň mnohdy podléhaly výrazným změnám a posunům. Vždyť hranice jsou nejen přírodní, ale stejně tak i umělé, můžeme je chápat, ale také objektivně existují, v mnoha podobách. Jedná se nejen o hranice státní, ale stejně tak jsou hranicemi i například meze pozemků, a kromě toho existují rovněž hranice jednání, ať již povolených či zakázaných právním řádem, obecnými pravidly